

Asia: VN/22906/2020

## **Digitalisaation edistämisen ohjelman (Digiohjelma) lainsäädäntötyöryhmän koonti ja näkemykset digitalisaation säädöstilanteesta ja muutosehdotuksista**

Työryhmä toivoo vapaata palautetta tunnistamiinsa tunnistamistaan teemoista ja niistä tehdyistä johtopäätöksistä

**1. Onko muistiossa tunnistettu digitalisaation edistämisen kannalta keskeiset teemat lainsäädännön näkökulmasta?**

-

**2. Onko jokin teema jäänyt kokonaan tunnistamatta?**

Yhteentoimivuuteen liittyen on tulossa lainsäädäntöohjausta myös EU-säädöksenä (Interoperable Europe Act/Yhteentoimiva Eurooppa). Huomioitava osana kansallisen tason lainsäädäntötarkastelua.

Tiedonsaantioikeuksien tarkastelu on jäänyt pitkälti organisaation tiedonsaantioikeuksien tarkasteluun. Keskeinen loppuraporttissakin mainittu ja jatkoselvitettäväksi esitetty teema omadata on välttämätöntä ottaa jatkotarkasteluun edettäessä elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämiseen.

Tietosuoja-keskusteluun tulisi nostaa esille myös haaste siitä, että suostumuksien osalta on syntynyt/syntymässä kirjo erilaisia ratkaisuja (sähköisiä ja lomakeratkaisuja) suostumusten antamiseen, joka ei välttämättä palvele asiakasta eikä kuntiakaan. Tähän olisi tärkeää löytää yhteisiä toimintamalleja.

**a. Työryhmän näkemykset lainvalmistelun kehittämistarpeista (luku 2 alalukuineen)**

Lainvalmistelu myös digihankkeissa tulisi nojata Valtiovarainministeriön sääntelypoliittisiin periaatteisiin, joiden mukaan sääntelyn keinon ei tulisi ohjata kuntien tehtävien menettelytapoja.

Mahdollisia ohjeita annettaessa korostetaan niiden ei-normatiivista luonnetta. Liian normatiivinen lainsäädäntö digihankkeiden osalta on omiaan nostamaan uuden teknologian käyttöönottokustannuksia perusteettomasti pienemmissä viranomaisissa ja siten hidastamaan ja vaikeuttamaan digisiirtymää.

Yksityiskohtaista sääntelyä teknisistä vaatimuksista tulee välttää. Teknologiariippumattomuuden rinnalle tulisi nostaa myös työkaluriippumattomuus. Kun kehitys etenee ja mahdolliset lainsäädäntöön vaadittavat työkalut vanhenevat tai ei ole tarvetta käytölle, niin nämä veloitteet tulisi poistaa. Tulisi pohtia, miten lainsäädännön päivitys tulevaisuuden tarpeisiin voitaisiin toteuttaa nykyistä ketterämmin ja missä tapauksissa lainsäädäntö on ylipäätään oikea keino digitalisaation edistämiseen.

Nykyllä lainsäädäntöllä tukee hallinnonalakohtaista lähestymistapaa ja jatkossa tulisikin kiinnittää huomiota siihen, kuinka mahdollistamme ihmislähtöisen, elämäntapahtumapalvelukokonaisuuksiin tukevan lainsäädännön. Tämä edellyttää tiivistä vuoropuhelua ja yhteistä ymmärrystä eri toimijoiden asiointiprosesseista myös lainsäädännön kehittämisen yhteydessä.

Yhteentoimivuuden eri tasojen osaaminen tulisi varmistaa. Samalla kun pyritään varmistamaan yhteentoimivuus lainsäädäntötasolla, tulisi huomioida myös muiden yhteentoimivuuden tasojen yhdenmukaistaminen, jolloin ei synny esimerkiksi tulkinnanvaraa kehittäjille.

#### **b. Työryhmän näkemykset nykylainsäädännön soveltamisen tukemisesta (luku 3 alalukuineen)**

-

#### **c. Työryhmän näkemykset nykylainsäädännön arviointitarpeista (luku 4 alalukuineen)**

Saavutettavuus - ja esteettömyyssääntelyn eriyttämisessä omaksi kokonaisuudekseen nähdään mahdollisuuksia jatkotarkasteluun kohderyhmän ja säädöksen tavoitteiden näkökulmasta. Tässä valossa myös digipalvelulain 2 luvun yhdistäminen sähköisen asiointilain kanssa voisi olla looginen suunta.

Yhdenvertaisen digituen varmistamiseksi ei edelleenkään ole riittävää säädöspohjaa ja resursointia. Viranomaisten velvoite neuvoa omien palveluidensa käytössä jättää paljon tulkinnanvaraa. Mm. kuntien digituen toteutukset vaihtelevat ja vaikka kolmannen sektorin rooli vahvistaa monin paikoin palvelutarjoomaa, ei sillä ole velvollisuutta olla läsnä jokaisessa kunnassa.

Suomi.fi-verkkopalvelun tavoitetila tulisi määritellä uudestaan ja tarkentaa, koska nyt se sotketaan palvelutietovarantoon. ”Suomi.fi-verkkopalvelun jatkuva ja aktiivinen kehittäminen on keskeisessä

roolissa myös digikompassin konkreettisen tavoitteen, julkiset palvelut yhden rajapinnan kautta, saavuttamiseksi (s.52)”. Suomi.fi -verkkopalvelua kehitettäessä on kuitenkin tarpeen huomioida kunnissa ja virastoissa tehdyt omat toteutukset ja kehittämissuunnitelmat.

Tukipalvelulaissa mainitaan, että ” Tukipalvelujen käyttöön veloitettun käyttäjäorganisaation on tarjottava rekistereihinsä merkittyjä luonnollista henkilöä tai organisaatiota koskevia tietoja tietojen kohteen tai tämän toimivaltaisen edustajan saataville palvelunäkymässä. Velvollisuus koskee tietoja, joita käyttäjäorganisaatio muutoinkin tarjoaa tietoverkon avulla tietojen kohteille nähtäväksi sekä tietoja, jotka ovat tietojen kohteelle yleisesti hyödyllisiä tämän hoitaessa asioitaan sähköisesti. Sama koskee käyttäjäorganisaatiota, jolla on oikeus käyttää palvelunäkymää, jos se päättää käyttää oikeuttaan.” 6§. Kyseistä palvelua ei ole kehitetty, sitä ei seurata mitenkään ja sille ei ole pohdittu tulevaisuuden roolia. Esimerkiksi tässä yhteydessä voisi arvioida lainsäädäntöpohjaa omadata-työhön.

#### 4. Vapaa palaute?

-

Pauni Markus  
Suomen Kuntaliitto ry

Hänninen Heli  
Suomen Kuntaliitto ry - Strategiayksikkö